

Det pædagogiske fundament

Fritidsinstitutionen Rådmand 2017/2018

Rev. Udg. 2019

Indholdsfortegnelse

Forord.....	s.4
Organisationsdiagram – forenklet.....	s.5
Formålsparagraf for fritidshjem (Dagtilbudsloven).....	s.6
Fritidspædagogik - børns ret til fritid.....	s.6
Hvor er vi på vej hen – fælles retning for FI Rådmand.....	s.7
• Social inklusion.....	s.7
• Relationsarbejdet – ICDP.....	s.10
• De 5 Meningsprofiler.....	s.13
• Anerkendelse.....	s.17
• Omsorg.....	s.17
• Konfliktopløsning.....	s.17
• Et stærkt fælles værdisæt.....	s.18
• Høj faglighed.....	s.18
• Trivsel.....	s.18
• Udvikling.....	s.18
• Kompetencer.....	s.19
• Social og kulturelt fællesskab.....	s.19

Pejlemærker – sådan arbejder FI Rådmand med de pædagogiske pejlemærker.....s.20

- Sociale relationer – positiv voksenkontakt hver dag.....s.20
- Inklusion og fællesskab – børnefællesskaber for alle.....s.20
- Sprogindsatsen – muligheder gennem sprog.....s.21
- Forældresamarbejde – forældrepartnerskab.....s.22
- Sammenhæng – også i overgange...**under udarbejdelse**.....s.22
- Krav om refleksion og metodisk systematik i den pædagogiske praksis.....s.23

Bilag.....s.25

- Børnemøde – skabelon
- Handleplan – skabelon
- De 10 understøttede sprogstrategier
- Stærkt Samarbejde 2019/2020
- Handlevejledning til *Når du er bekymret for et barn*
- Husmøde – skabelon
- Observationsskema – nye børn (kommende skolestartere)
- Trivselsark til samtale 2019 udgaven
- Aktionslæring
- SMTTE model
- 4d model

Forord

Kære læser.

Du skal nu til at læse Fritidsinstitutionen Rådmands pædagogiske fundament som det ser ud i 2017. Fundament betyder ”underlag” eller ”noget der bærer” og du skal derfor tænke på, at alt det du læser på de næste mange sider, er dele af det underlag som Fritidsinstitutionen Rådmand står på. Alle delene bliver til en helhed, til et fælles fundament, som den samlede fritidsinstitution står og går på. Hvorfor er det vigtigt, spørger du måske dig selv om? For at forstå det, skal vi lidt tilbage i fritidsinstitutionens historie.

I 2016 beslutter Københavns Kommune en ny organisering på fritidshjemsområdet, de kalder det fremtidens fritidstilbud. Hver lokal folkeskole samarbejder fremover nu kun med én fritidsinstitution frem for flere forskellige.

I vores gade lå fire fritidshjem – Rabalder, Rumraketten, Samuelsgården og Den Grønne Giraf. I forbindelse med nye organisering blev de fire matrikler samlet under én ledelse og er nu én samlet personalegruppe under pædagogisk leder, Brian Hilskov. Vores børn kommer fra Rådmandsgade Skole som pt er ledet af konstitueret leder Martin Wählin. Det er ledelsen i de to institutioner, der skal samarbejde om at skabe trygge overgange og sammenhæng i børnenes hverdag.

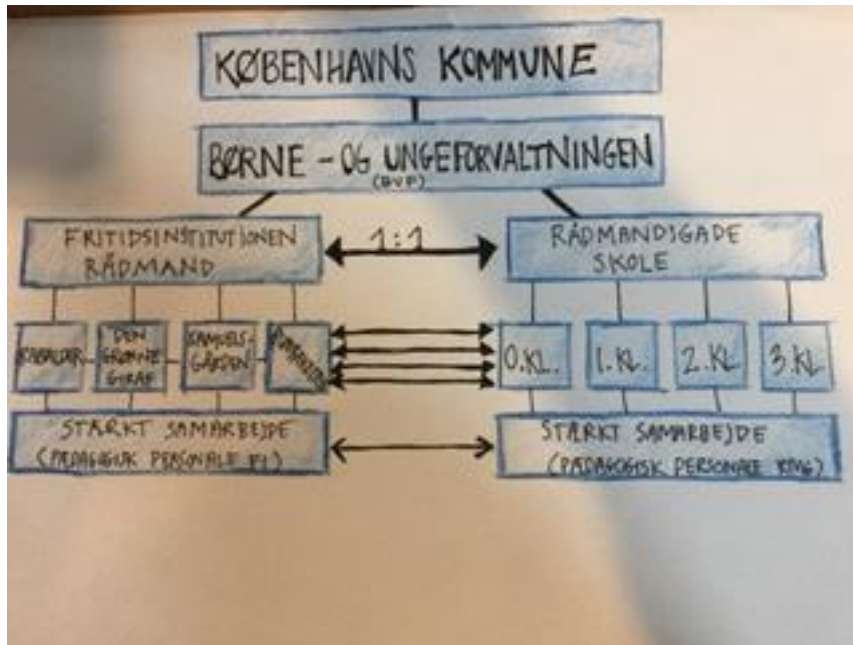
Når fire fritidshjem skal ændres til én samlet fritidsinstitution, så er det vigtigt for samarbejdet i mellem kollegaer og for kvaliteten i det samlede pædagogiske tilbud, at organisationen bevæger sig sammen i samme retning. For at kunne bevæge sig i samme retning, skal vi være enige om hvilken vej det er vi går. Det kan være ledelsens opgave at skabe retning og mening, men det er også vigtigt, at det pædagogiske personale føler sig klædt på, informeret og inddraget i *hvordan* vi kommer derhen. Hvad er det for nogle pædagogiske teorier, begreber og tilgange vi anvender i vores huse? Hvad er det for en pædagogiske profil vi gerne vil stå for og hvad er egentlig meningen med at arbejde her? Hvorfor er det fedt og meningsfuldt for børnene at komme på fritidshjem hver dag?

Et pædagogisk fundament støtter os i at stå og gå den samme vej, men den pædagogiske verden er også dynamisk og derfor kan der hele tiden komme nye byggesten til fundamentet. Disse vil blive diskuteret og drøftet i ledelsesgruppen og i den samlede medarbejdergruppe, og herefter lagt ind i dette dokument.

Rigtig god læselyst – vi håber det giver alle medarbejdere et klart billede af hvad det er for en fritidsinstitution de er trådt ind i, og hvad det er for en faglighed og kvalitet vi ønsker skal favne vores børn og deres familier.

Fritidsinstitutionen Rådmand November 2017

Organisationsdiagram – forenklet udgave

Formålsparagraf for fritidshjem - Dagtilbudsloven

Herunder ses bekendtgørelse om formål vedrørende fritidstilbud. Det er således under denne lovgivning, at vi i FI Rådmand arbejder og er forpligtiget til at opfylde.

Afsnit III

Fritidshjem til børn i skolealderen

Kapitel 6

Formål, børnemiljøvurdering m.v.

Formål for fritidshjem

§ 45. Børn i fritidshjem skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Det pædagogiske arbejde i fritidshjem skal respektere og understøtte børns selvvalgte aktiviteter og samtidig indeholde pædagogisk tilrettelagte aktiviteter.

Stk. 2. Fritidshjem skal være særlig opmærksom på at involvere og aktivere børn, der har brug for en særlig indsats.

Stk. 3. Fritidshjem skal fremme børns sproglige, æstetiske og kropslige udtryksformer, sundhed og kendskab til naturen.

Stk. 4. Fritidshjem skal give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for demokrati. Fritidshjem skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evne til at indgå i forpligtende fællesskaber samt samhørighed med og integration i det danske samfund.

Stk. 5. Fritidshjem skal fremme kendskab til og samspil med andre typer af fritidstilbud, herunder idrætsforeninger og kulturtilbud.

Stk. 6. Fritidshjem skal i samarbejde med skolen og forældre medvirke til at skabe en sammenhængende overgang mellem skolens undervisningsdel og fritidshjemmet. Fritidshjem skal give børn mulighed for lektielæsning.

Fritidspædagogik - børns ret til fritid

I fritidsinstitutionen Rådmand lægger vi stor vægt på, at fritidshjemmet er børnenes sted. Det er her de kommer efter en lang skoledag, og der skal være plads til at kunne lege frit og deltage i de aktiviteter, de finder meningsfulde. Vores huse skal udstråle nærvær, omsorg, trivsel og tryghed og vores pædagogik skal fordre alle børns mulighed for deltagelse. Børnene skal have mulighed for at have indflydelse på eget fritidsliv og derfor arbejder vi også med selv og medbestemmelse.

Vi omtaler vores fritidshjem som et sted hvor der er meget som børnene *kan* og meget lidt de *skal*.

Det er vores opgave som pædagogiske personale at have øje for alle børns trivsel og udvikling, og skabe meningsfulde og motiverende pædagogiske læringsrum. Det betyder, at vi er vejovervejende i vores valg af pædagogiske forløb, projekter, aktiviteter og forpligtende fællesskaber. I samspillet med andre udvikler børnene deres sociale og personlige kompetencer, og de opnår en større forståelse for fællesskabets værdier. Vi ønsker at ruste børnene, så de kan begå sig på mange forskellige arenaer, en social dannelse, som de kan tage med sig videre i livet og det store fællesskab, samfundet.

Hvor er vi på vej hen? Fælles retning for FI Rådmand

I flere år har fritidshjemmene arbejdet med begrebet og menneskesynet ”Social Inklusion”. Vi ønsker at alle medarbejdere i alle huse har fælles fodslag og fælles retning, og derfor forventer vi, at alle medarbejdere, der arbejder i fritidsinstitutionen Rådmand arbejder med de tilgange og metoder, som fordrer social inklusion. Alle huse og den samlede fritidsinstitution skal gennemsyres af menneskesynet og de pædagogiske tilgange, der findes i begrebet; SOCIAL INKLUSION

”Inklusion er det mest effektive middel til at bekæmpe diskrimination, skabe trygge fællesskaber, bygge det inklusive samfund og opnå uddannelse for alle.” (Salamanca-erklæringen, FN, 1994)

Fritidsinstitutionen Rådmands pædagogik, grundlæggende værdier og principper bygger på et fælles værdisæt og menneskesyn, der sætter **solidaritet, social og kulturel diversitet samt differentierede fællesskaber** i højsædet.

For vores børn betyder det, at **alle** skal have lige muligheder for at være forskellige, hvilket ikke kun kommer børn med særlige behov til gode, men hele børnegruppen og husene generelt. Alle børn, uanset behov, har ret til deltagelse i fællesskaber, idet vi i Fritidsinstitutionen Rådmand mener, at deltagelse er en forudsætning for udvikling og læring i en social og personlig kontekst.

Disse pædagogiske værdier og principper er nogle af grundpillerne i begrebet *social inklusion*. Det følgende vil beskrive fænomenet som vi ønsker, skal gennemsyre de pædagogiske processer og den pædagogiske udvikling i Fritidsinstitutionen Rådmand. Du vil også blive præsenteret for fem meningsprofiler (fra 2016/2017) og for nogle definitioner af nøgleord som det pædagogiske fundament er bygget af.

Social inklusion:

Social inklusion adskiller sig på mange måder fra den hidtidige dominerende integrerende praksis. I inklusionstanken flyttes fokus fra den psykologiske, individorienterede tilgang til relationen mellem barnet og fællesskabet. Det får den betydning, at det ikke længere er barnet, der problematiseres, men måden at opfatte og skabe fællesskaber på. Når det er barnets relation til omverdenen/fællesskabet, der arbejdes med, er målet ikke længere at integrere det utilpassede individ til det normale fællesskab. Fokus er flyttet fra barnet til relationen, og derved bliver både individet og fællesskabet genstand for krav om forandring og udvikling. Fællesskabet må altså forandre sig for at imødegå individers forskelligheder, og pædagogikken må og skal være bevægelig og dynamisk.

I inklusionstanken ses mangfoldighed og forskellighed som ressourcer, der kan tilføje nye muligheder til fællesskabet i form af nye regler, normer og værdier. Når forskellighed ses som en ressource, bliver det også muligt at imødekomme den enkeltes ret til deltagelse, udvikling og læring samtidig med at respekten for den enkeltes integritet og mulighed for indflydelse på egne livsbetingelser bevares. Ved denne relationelle tilgang undgår man at sætte lighedstegn mellem barnet og problemet, og undgår derved også den stigmatiserende og ekskluderende effekt, som integrationspraksissen bringer med sig.

Inklusionstanken sikrer, at børn med særlig behov er ligestillede medlemmer af fællesskabet samtidigt med at deres særlige behov imødekommes, og derfor tilføres fællesskabet de nødvendige ressourcer for at kunne skabe og fungere som et anerkendende miljø for alle børn. Social inklusion betyder en udvikling af fællesskabet, så det afspejler alle børns grundlæggende behov for at blive anerkendt som ligeværdige deltagere.

Et andet vigtigt perspektiv i inklusionstanken handler om at børn lærer det de har mulighed for at deltage i. Derfor handler social inklusion også om at skabe adgangsbetingelser til forskellige læringsarenaer, og at det netop er igennem deltagelsen, at børn lærer at handle i bestemte sociale kontekster. Hvis børn udelukkes fra forskellige sociale situationer, ekskluderes de fra muligheden for at lære og dermed også for at udvikle deres sociale kompetencer. Det er en vigtig del af social inklusion at se muligheder i alle børns sociale deltagelse, og ikke frygte at læringsbetingelserne forringes for alle børn, hvis børn med særlige behov er til stede. Social læring sker igennem deltagelsen og på den måde er det erfaringerne med den sociale praksis, der er afgørende for processen.

Fællesskaberne har stor betydning for børns udvikling af sociale og personlige kompetencer og for barnets opfattelse og forståelse af sig selv. Den måde fællesskaberne og omverdenen ser og skaber fortællinger om barnet på, har stor betydning for identitetsudviklingen. Det inkluderende pædagogiske miljø lærer børnene, at alle har brug for at være en del af fællesskabet og at alle, på trods af forskellighed, har lige muligheder for deltagelse i de sociale praksisser, der eksisterer i institutionen.

For at udvikle børnefællesskaber med et socialt ansvar, ser vi det som vores opgave i Fritidsinstitutionen Rådmand, at udøve en pædagogik, der giver plads til mange differentierede fællesskaber så børnene har mulighed for at deltage i flere sociale kontekster og på den måde afprøve forskellige roller. Særligt er vi som pædagoger, en vigtig støtte for de børn, der har svært ved at finde vejen til social deltagelse.

Betingelserne for deltagelse i forskellige fællesskaber er afhængig af hvordan børnene selv definerer meningen med de fælles aktiviteter. De personcentrerede fællesskaber hvor aktiviteten er meningsgivende for deltagerne fordi de har en særlig relation til hinanden, er lukket for nye deltagere og kan derfor opleves af andre børn som værende ekskluderende. Aktivitetscentrerede fællesskaber derimod er åbne for nye deltagere og mere rummelige overfor nye initiativer, der giver legen dynamik. Den sociale deltagelse har altså gode betingelser i aktivitetsfællesskaberne fordi det er selve aktiviteten, der er det bærende element og ikke relationen til bestemte personer.ⁱⁱ

I denne model ses det hvorledes social inklusion og social integration adskiller sig fra hinanden.ⁱⁱⁱ

Social integration	Social inklusion
<p>Afvigelse er individuelt defineret</p> <p>Intervention i forhold til individet</p> <p>Ressourcer tilføres individet</p> <p>Normalisering</p> <p>Forskellighed som problem</p> <p>Minoritet med særlige behov</p> <p>Udvikling gennem identitetsdannelse</p> <p>Det selvrealiserende individ</p> <p>Udvikling sker gennem behov</p> <p>Integration forudsætter segregering</p>	<p>Afvigelse relationelt defineret</p> <p>Intervention i det sociale miljø</p> <p>Ressourcer tilføres fællesskabet</p> <p>Diversitet</p> <p>Forskellighed som en ressource</p> <p>Alle har særlige behov</p> <p>Læring gennem social deltagelse</p> <p>Den kompetente medborger</p> <p>Udvikling sker gennem kompetencer</p> <p>Inklusion er at imødegå eksklusion</p>

Relationsarbejdet i FI Rådmand – ICDP – hvad er det?:

I 2018 gennemfører forvaltningen en større undersøgelse, der skal skabe fokus på og blik for den pædagogiske kvalitet i fritidsinstitutioner. Ved hjælp af anerkendte fagfolk udvikles et forskningsbaseret redskab til vurdering og udvikling af den pædagogiske kvalitet i fritidsinstitutioner. Man kan læse meget mere om undersøgelsen i KIDS Fritid materialet.

I forbindelse med undersøgelsen i FI Rådmand og resultaterne af observationerne på samtlige fire matrikler, udformes der en samlet KIDS Handleplan for FI med individuelle handleplaner for hvert hus. (Se bilag)

På baggrund af resultaterne i den samlede rapport, ønsker FI Rådmand at arbejde med opmærksomhedspunktet;

”Den professionelle relation”.

Fra forskning om høj kvalitet i dagtilbud ved vi, at en god relation mellem barn og pædagoger er den enkeltfaktor, der har størst betydning for et barns trivsel, udvikling og læring. Ved at anvende ICDP programmets samspilstemaer i den daglige praksis understøtter vi udviklingen af livsduelige børn, der kan begå sig i mange forskellige arenaer.

Vores mål er derfor; **At alle medarbejdere anvender ICDP-programmets samspilstemaer i deres daglige praksis.**

I efteråret 2019 deltager personalet i et kompetenceudviklingsforløb ledet af Margit Nielsen, underviser fra UCN act2learn.

”På baggrund af de gennemførte Kids analyser i Københavns kommunes fritidsinstitutioner deltager personalet i kompetenceudviklingsforløbet, som har til formål at styrke relationerne mellem voksne og børn.

Kompetenceudviklingen sætter fokus på samspillet mellem voksne og børn – og dermed den enkelte medarbejders betydning for børns trivsel og udvikling. Indholdet vil tage udgangspunkt i Relations – og ressourceorienteret pædagogik (ICDP) og deltagernes pædagogiske praksis.”

I nedenstående kan du lære mere om ICDP:

“ICDP er et træningsprogram der kan udvikle pædagogisk relationskompetence hos lærere, pædagoger og andre, der arbejder med mennesker. Populært sagt handler det om at klæde professionelle bedre på, så de kan omgås børn og unge (og voksne) på en mere hensigtsmæssig måde.” <https://www.blivklog.dk/icdp-pa-barnets-praemisser/>

HVAD ER ICDP?

ICDP er en forkortelse af International Child Development Program, og er en metode udviklet af den norske psykologiprofessor Karsten Hundeide fra Universitetet i Oslo. Der er

tale om et såkaldt sensitiveringsprogram, hvor målet er at forbedre læreres og pædagogers evne til at møde deres klienter (børnehavebørn, folkeskoleelever, unge på ungdomsuddannelser, osv.) på deres egne præmisser i både emotionel og kognitiv forstand.

Hundeide antager, at børn og unges udvikling og læring er helt afhængig af de voksne, der omgiver dem – derfor er det også oplagt at fokusere på de professionelle kompetencer, når man vil forbedre en pædagogisk praksis. Bolden ligger i følge Hundeide hos de professionelle – ikke hos den lærende.

TO FOKUSOMRÅDER OG FIRE HOVEDKOMPONENTER

ICDP har to fokusområder for udvikling af den pædagogiske relationskompetence:

1. Emotionel ekspressiv kommunikation med barnet (at tilpasse sig barnets følelsesmæssige tilstand)
2. Mediering eller stilladseret læring – handler om formidling og berigelse (at tilpasse sig elevens hensigter og kognitive niveau)

Den pædagogiske relationskompetence søges udviklet ved hjælp af otte såkaldte samspilstemaer, som omtales senere. Oprindeligt blev ICDP-programmet udviklet som et program til stimulering og analyse af samspil mellem små børn og deres omsorgsgivere, fx dagplejemødre og børnehavepædagoger.

Senere blev det udvidet til også at omfatte grundskoleområdet (1.-9. kl.) og nu anvendes det overalt, hvor der er tale om pædagogisk lederskab, fx også på erhvervsskoler. Udover de to fokusområder og de otte samspilstemaer består ICDP-programmet overordnet set af fire hovedkomponenter:

1. Opfattelse af barnet, herunder definition og redefinition
2. Tre grundlæggende dialogformer
3. Syv principper for sensitivering og bevidstgørelse af omsorgsgiver
4. Principper for implementering

”Kvaliteten af samspillet i det pædagogiske rum, herunder interaktionen mellem elev og voksen, er altafgørende for elevens udvikling”

VYGOTSKY, ZNU OG MEDIERING

Vygotskys begreb om zonen for den nærmeste udvikling (ZNU), en potential og optimal zone for udvikling og læring, som vi alle har liggende foran os, og mediering som begrebet for det, den professionelle kan gøre for at få os ind i ZNU er af Hundeide omsat til førnævnte otte pædagogiske samspilstemaer (Hundeide 2004).

En af Hundeides pointer er, at kvaliteten af samspillet i det pædagogiske rum, herunder interaktionen mellem elev og voksen, er altafgørende for elevens udvikling, fordi lærere og pædagoger (og andre professionelle, fx sundhedsplejersker og PPR-psykologer) i det moderne samfund, hvor begge forældre næsten altid er fuldtidsudearbejdende, også er blevet til centrale omsorgsgivere.

Hundeide lægger vægt på, at det gode samspil i pædagogisk sammenhæng kan være præget af, at den professionelle (læreren/lærerassistenten) er god til at:

1. give barnet anerkendelse
2. skabe felter af fælles opmærksomhed
3. skabe mening i de pædagogiske processer
4. give forklaringer
5. graduere støtten til eleven
6. sætte positive grænser og rammer.

Disse kompetencer går igen i de 8 samspilstemaer. Rationalet bag det hele er, at man, fx i en læringssituation, går fra en diagnostisk praksis med identifikation af mangler til en praksis, hvor man har fokus på at bevæge sin klient (barn, elev, studerende, ansatte, osv.) ind i zonen for den nærmeste udvikling og samtidig forsøger at identificere vedkommendes ressourcer.

Det betyder også, at man som professionel direkte forsøger at få bekræftet, afprøvet og udviklet disse ressourcer og potentialer vha. mediering – dvs. man anvender ovennævnte seks punkter, der også yderligere detaljeres i samspilstemaerne.

DE OTTE SAMSPILSTEMAER

Konkret ser de otte samspilstemaer således ud – de tager udgangspunkt i føromtalt seks kompetencer:

1. Vise positive følelser – vise at man er glad for barnet/eleven
2. Tilpasse sig barnet/eleven og følge dets initiativ
3. Tale til barnet/eleven om ting, det er optaget af, og prøve at få en samtale i gang

4. Give ros og anerkendelse for det, barnet/eleven kan
5. Hjælpe barnet/eleven med at fokusere dets opmærksomhed
6. Give mening til barnets/elevens oplevelser af omverdenen og udtrykke entusiasme
7. Uddybe og give forklaringer
8. Hjælpe barnet/eleven med at kontrollere sig selv ved på en positiv måde at sætte grænser for det – ved at vejlede det og vise positive alternativer

Undersøg og vær nysgerrig i dit hus på hvordan og hvornår ICDP/ de 8 samspilstemaer kommer i spil. Du skal sættes godt ind i teorien og hvordan det kan udføres i praksis, da målet er, at alle medarbejdere anvender de 8 samspilstemaer i deres daglige pædagogiske praksis.

De 5 Meningsprofiler

Den samlede fritidsinstitution har i 2016/2017 arbejdet med procesforløbet ”4 – de gyldne øjeblikke”. Ledet af konsulent Charlotte har personalet i samarbejde valgt at fremhæve nedenstående 5 meningsprofiler, som nogle særlige vigtige kerneværdier, der udgør en del af det pædagogiske fundament i Fritidsinstitutionen. De fem meningsprofiler er;

- **Det giver mening for børnene** når vi siger ja til barnet
- **Det giver mening for børnene** når legen lever
- **Det giver mening for børnene** når vi skaber rammer hvor børnene oplever at kunne noget sammen og de føler et fællesskab.
- **Det giver mening for børnene** når vi støtter dem i at finde deres indre verdensmester.
- **Det giver mening for børnene** når vi handler ud fra et individuelt kendskab til det enkelte barn og det føler sig set, hørt og forstået.

Det giver mening for børnene når vi siger ja til barnet

På Fritidsinstitutionen Rådmand tror vi på, at det giver mening for børnene når vi møder dem med en ubetinget vilje til at ville dem.

Vi lægger vægt på at møde børnene med en nysgerrighed, og med et ønske om at forstå deres handlinger, samspil og hensigter. Vi kalder det at *gå på opdagelse i barnet* når vi nysgerrigt undersøger hvad der ligger til grund for barnets adfærd og når vi finder nye handlemuligheder sammen med barnet. Vi siger JA til barnet når vi giver os tid til at lytte til

dem og når vi hjælper dem med at omsætte intentioner til positive handlinger. Vi siger JA til barnet når vi handler på en god idé som barnet giver udtryk for og når vi møder dem med tillid og omsorg.

Det er en af de fornemmeste opgaver for de ansatte på fritidsinstitutionen Rådmand at følge børnenes initiativer og ideer og give børnene en oplevelse af, at vi tager dem og deres følelser alvorligt. Det skaber et solidt fundament af tillid og god trivsel for den enkelte.

Det giver mening for børnene når legen lever

”Legen er helt central for børns udvikling og måde at fungere på. Derfor er det vigtigt at børn er omgivet af voksne, der forstår legens betydning, og som er gode til at beskytte den og skaber nogle miljøer, som kan understøtte leg.”

(Søren Smidt, forsker og chefkonsulent i UCC.)

På fritidsinstitutionen Rådmand ved vi, at leg er en betydningsfuld og meningsfuld aktivitet i børns liv. Den sjove og givende leg opstår dér hvor der er plads, rum og tid til det. Det er vigtigt, at vi på fritidshjemmet baner vej for legens udfoldelse, og at vi skaber de rammer, der er nødvendige for *at legen kan leve*.

På fritidsinstitutionen opfatter vi alle legetyper (fri leg, regelleg, rolleleg, m.fl.) som særdeles betydningsfulde for børns alsidige udvikling, og vi tror på, at børnene igennem legen bliver i stand at forstå og mestre deres omverden, og at de tilegner sig viden om dem selv, og dermed udvikler sig. Fantasi og evnen til at kunne forestille sig noget, er en vigtig forudsætning for at kunne udforske og bearbejde kreative og innovative idéer, og derved opnå en mere abstrakt og reflekterende tænkning. I legen "øver" børnene sig i at forholde sig søgende, udforskende og skabende i forhold til deres omgivelser.

Gode legemiljøer består af inspirerende rum, tilgængelige legeredskaber og voksne med pædagogisk forståelse for legens betydning. Et godt legemiljø skaber fantastiske muligheder for børnenes alsidige udvikling og derfor skal legen have plads til *at leve* i børnenes fritidshjems-liv.

Det giver mening for børnene når vi skaber rammer hvor børnene oplever at kunne noget sammen og de føler et fællesskab.

På fritidsinstitutionen Rådmand tror vi på, at alle børn lærer og udvikler sig i samspil med andre og at alle børn har ressourcer som gavner fællesskabet. Vi arbejder målrettet med at

sikre os, at alle børn får mulighed for at opleve, at de kan noget sammen og at de føler sig som en del af et eller flere fællesskaber.

Vi skaber blandt andet rammerne gennem pædagogiske voksenstyrede aktiviteter og ved at skabe fysiske rum på fritidshjemmene hvor børnene kan fordybe sig i leg med andre og i forskellige sociale fællesskaber. Pædagogiske voksenstyrede aktiviteter kan i højere grad skabe adgangsbetingelser for børnene som tilgodeser nye bekendtskaber, venskaber og social dannelse på tværs af køn, alder og social status. Det giver børnene mulighed for at se kvaliteter i andre børn og i nye, spændende aktiviteter som øger bevidstheden om fællesskabernes styrke.

Vi oplever, at det giver mening for børnene når de oplever at kunne noget sammen fordi det giver dem en stærk og sund følelse af samhørighed og af tryghed. I et stærkt og sundt fællesskab er der plads til alle og plads til, at den enkelte kan udvikle sig og samle mod til at afprøve ukendte områder.

Følelsen af at kunne noget sammen og være en del af et fællesskab, kan være med til at give barnet tryghed og mod til at kunne udfolde og udvikle sig.

Det giver mening for børnene når vi støtter dem i at finde deres indre verdensmester.

På fritidsinstitutionen Rådmand tror vi på, at alle børn har værdi i kraft af den de er og vi tror på, at alle børn kan bidrage med noget værdifuldt til fællesskabet. Dette menneskesyn skal afspejle sig i vores tilgang til børnene og i vores måde at møde dem på til hverdag. At finde sin **indre verdensmester** kræver øvelse og vedholdenhed for det enkelte barn, og det handler om at tro på ”at jeg er (noget) og jeg kan (noget) ” og det støtter vi børnene i. At finde sin indre verdensmester handler ikke om at være bedre end andre, men om at blive den bedste udgave af sig selv.

For nogle børn kan det være svært at forstå eller tro på, at de er værdifulde eller at de kan noget værdifuldt. Det kan påvirke deres sociale, fysiske og/eller psykiske trivsel og måske have den konsekvens, at de føler sig uden for legefællesskaber, relationsfællesskaber, aktivitetsfællesskaber eller for det store fællesskab.

Vi ser det som én af vores vigtigste opgaver at støtte børnene i at finde deres **indre verdensmester**. Det pædagogiske arbejde består i at hjælpe barnet med at finde, se og forstå hvilke kvaliteter det indeholder og skabe mulighed for at det kan udfoldes.

Når barnet oplever, at det har værdi, at det kan bidrage med noget positivt, og at det også bliver opfattet sådan af andre, vil barnet blomstre og opleve en større følelse af selvværd og selvtillid.

Det giver mening for børnene når vi handler ud fra et individuelt kendskab til det enkelte barn og det føler sig set, hørt og forstået.

På fritidsinstitutionen Rådmand tror vi på, at tillidsfulde relationer til det enkelte barn opstår gennem tæt positiv voksenkontakt i det daglige. For at kunne handle ud fra et individuelt kendskab til det enkelte barn lægger vi stor vægt på et velfungerende forældresamarbejde og på et godt samarbejde imellem kollegaer i fritidsinstitutionen og med relevante samarbejdspartnere på barnets skole.

Når vi har viden og kendskab til det enkelte barn, kan vi i højere grad skabe de bedste pædagogiske udviklings –og læringsrum for barnet (og hele børnegruppen) og hjælpe barnet lige præcis dér hvor det har brug for det.

Vores tilgang til alle børn skal være anerkendende, og vi skal sikre os, at barnet føler sig set, hørt og forstået i egne oplevelser, følelser og tanker. Når barnet bliver mødt med denne tilgang, styrker det de positive relationer til de voksne og barnet kan lettere guides og tilegne sig ny viden om egne og andres handlinger.

Med kendskab til det enkelte barn, og med en anerkendende tilgang til børnene, skabes der mulighed for gode pædagogiske miljøer hvor den sociale inklusion er gennemgående i børnegruppen og hvor personalet kan skabe eller understøtte forskellige fællesskaber som er tilpasset det enkelte barn ud fra den viden, der findes om barnet.

I det næste afsnit får du indblik i nogle vigtige definitioner af nøgleord som også udgør en del af vores pædagogiske fundament.

Anerkendelse

Vi arbejder ud fra en overbevisning om, at alle børn skal mødes med anerkendelse. Det betyder, at de allerhelst hver dag skal føle sig set, hørt og forsøgt forstået og at vi arbejder ud fra en overbevisning om at vi er ligeværdige som mennesker. Vi mener dermed ikke at børn og voksne for eksempel bestemmer lige meget, for i en anerkendende relation ligger der det at kunne sætte grænser, være en tydelig voksen, en rollemodel og den, der tager ansvaret og teten både i relationen og i forhold til rammerne.

Det giver sig dagligt til udtryk i, at vi møder børnene dér hvor de er, med interesse og engagement. Det betyder, at vi taler til dem på en måde hvor de føler sig værdsat og hørt, således at de mærker, at de initiativer de kommer med bliver taget alvorligt; de oplever mange flere ja'er end nej'er.

Omsorg

Omsorg er en relation, hvor vi som voksne retter vores opmærksomhed, engagement og indlevelse mod barnet for at sikre dets udvikling, behovstilfredsstillelse og velbefindende. Det giver sig til udtryk i hverdagen som tryghed, nærvær og forudsigelighed for hvert enkelt barn.

Vi drager alle omsorg på hver vores måde og derfor kan vi tilgodese hele børnegruppens forskellige behov.

I forhold til omsorg, mener vi at vores fornemmeste opgave er:

At love det vi kan holde og holde det vi lover

Vi lægger meget stor vægt på at tage os tid til at tale med det enkelte barn om hele deres hverdag. For eksempel om hvad der er sket i skolen, i weekenden, i venskabsgruppen og til fødselsdagen. Vi går op i at huske begivenheder og kulturelle traditioner i barnets liv, samt at spørge ind til det.

Vi gør meget ud af at fastholde børnene i at sige goddag og farvel, da det giver en følelse af tryghed og ejerskab; at være en del af fritidshjemmet og at lige præcis jeg betyder noget.

Konfliktopløsning

Vi arbejder dagligt med opløsning af konflikter i børnegruppen, uden dermed at sige at der er mange konflikter. Vi oplever langt hen ad vejen at børnene selv formår at løse mange uenigheder inden de bliver til deciderede konflikter. Men når konflikterne opstår, er det sjældent vi skælder ud. Vi oplever ikke at det opløser konflikten, tager hensyn til de usete vinkler hos de involverede børn eller udvikler børnene hen imod selv at kunne håndtere konflikterne. Vi arbejder med konflikterne ud fra det der kaldes mediation, hvor de

involverede parter bliver inddraget i opløsningen af konflikten og hvor den voksne mere fungerer som mægler i forhold til konflikten end som dommer over konflikten. Dette betyder at børnene i stedet for at gå ud af konflikten som taber og vinder, i stedet kommer ud af konflikten med nye redskaber og handlemuligheder, som medfører udvikling og forbedrede relationer. Derfor bruger vi også ordet konfliktopløsning og ikke det klassisk brugte ord konfliktløsning, som udtryk for at vi ikke udelukkende søger en løsning. Vi søger at fokusere ligeså meget på processen og læringen i at tale om og reflektere over hvordan man er endt op i konflikten og hvad man kan gøre næste gang man havner samme sted.

Er det konflikter der vedrører en større børnegruppe snakker vi om det i mere faste rammer og ud fra en metode kaldet ”normsamtaler”, som handler om at den voksne ud fra nogle kommunikative redskaber opstiller rammerne for samtalen, samt sikrer at det der bliver sagt, bliver sagt på en anerkendende måde.

Et stærkt fælles værdisæt

Vi arbejder ud fra fælles grundværdier og menneskesyn. Vi reflekterer over og italesætter hver dag, på hvilken måde vi forholder os etisk til alt fra samvær til pædagogiske dilemmaer, samt hvilke perspektiver vi antager i vores pædagogik og praksis. Dette betyder, at vi har fælles fodslag både som personalegruppe, samt i relationerne til børn og forældre. Vi ser det som en stor faglig styrke, men er også opmærksomme på at give rum til at det kan komme forskelligt til udtryk i praksis. Endvidere har hele personalegruppen ansvar for at bevare og videreføre værdier som fællesskab, solidaritet, rummelighed og socialt ansvar til børnene, igennem vores praksis.

Høj faglighed

Vi forholder os undrende og kritisk til vores praksis, diskuterer, reflekterer, og tager stilling! Nye indspark og initiativer er fundamentale indenfor vores fagområde, herigennem afprøver og udvikler vi nye metoder, og udvikler os fortsat som fagpersoner. Vi tilbyder relevant efteruddannelse til personalet for at kunne bevare og videreudvikle vores faglighed og derigennem højne kvaliteten af vores praksis (kurser, uddannelser og forløb).

Trivsel

Definerer vi som fysisk, psykisk og social sundhed, der er en fundamental forudsætning for barnets hele udvikling.

Udvikling

Ser vi som processer, der styrkes igennem kreative, fysiske, musiske og sociale udfordringer og læringsrum.

Kompetencer

Betegner vi som kontinuerlige, dynamiske processer, hvor børnene indenfor fællesskaberne udvikler personlige og sociale handleredskaber, færdigheder, erfaringer med videre. Vi antager et individuelt perspektiv på barnet som en del af fællesskabet, med fokus på sociale læreprocesser, der indeholder meningsfuldhed, målrettethed og refleksion.

Socialt & kulturelt fællesskab

Dette ser vi som et fællesskab, der er inkluderende, ligeværdigt og forpligtende. Fritidshjemmenes fællesskab afspejler samfundet med diversitet og mangfoldighed, og rummer mange forskellige individuelle virkelighedsforståelser. Vi vil skabe respekt for forskellige værdier og personligheder, på tværs af forskellige fællesskaber. Det er vigtigt, at både forældre og personale har ejerskab og føler sig som en del af fællesskabet, hvor vi løfter i flok.

Husene er frem for alt børnenes fællesskab, hvor alle er ligeværdige, alle har medbestemmelse og alle er forpligtiget til, at deltage (i den grad de formår) og passe på hinanden. Vi udtrykker det som, at alle er Rabalderbørn, Rumraketbørn, Samuesgårdens børn, Grønne Girafbørn og kammerater i et stort fællesskab, og herunder indgår børnene i legerelationer med deres venner, i aktivitetsfællesskaber og i andre differentierede lege- og interesse fællesskaber, på kryds og tværs i børnegruppen.

Pejlemærker og mål for Fritidsinstitutioner fastsat af Børne – og Ungeforvaltningen i Københavns Kommune

I BUF er der truffet beslutning om et sæt pejlemærker for pædagogisk kvalitet på henholdsvis dagtilbuds- og skoleområdet, som skal bruges som styringsredskaber til at sætte en fælles retning i kommunens daginstitutioner og skoler i hverdagen. I det følgende kan du læse mere om hvordan Fritidsinstitutionen Rådmand arbejder med de pædagogiske pejlemærker (2017/2018).

Sociale relationer – positiv voksenkontakt hver dag

Alle børn og unge har ret til positiv voksenkontakt hver dag – og udsatte børn og unge har et særligt behov for at blive set og få omsorg. Alle børn og unge skal opleve et trygt og omsorgsfuldt miljø, hvor de mødes med respekt og anerkendelse.

Det betyder, at de enkelte matrikler;

- gennem deres organisering af dagen sikrer sig at alle børn bliver mødt med et ”*hej (barnets navn)*”. Personalets funktioner/roller skal være klart defineret fx krydseren/kaptajnens, frugtansvarlig, personale i leg/aktivitet, flyver m.v. så vi sikrer os at alle børn bliver set og mødt positivt.
- To gange om året laves en metodisk børnegennemgang af hele børnegruppen i huset for at sikre at alle børn bliver set og mødt med positiv voksenkontakt. (Der kan eksempelvis anvendes observationsskema, trivselsark, forældresamtaler, TOPI, 4d modeller, Børnemøde skabeloner m.v. Findes i bilag)
- På husmøder eller børnemøder (brug skabelon – se bilag) bruger deres observationer og faglighed til favne de børn, der periodevis eller længerevarende befinder sig i en udsat position. I nogle situationer kan det være nødvendigt at lave en handleplan med opsatte mål, metoder, ansvar og tegn på udvikling (brug handleplans skabelon – se bilag) for at sikre barnets trivsel og udvikling. I særlige tilfælde kan der være behov for at samarbejde tæt med skolen, socialforvaltningen eller børne –og ungeforvaltningen samt naturligvis forældre. Brug folderen ”*Når du er bekymret for et barn*” som guideline til hvilke indsatser der skal sættes i værk (se bilag).
- Skal sørge for at kulturen, måden vi er sammen på i vores fællesskab, er tryk og omsorgsfuld. At vi lægger vægt på at møde børnene med anerkendelse (se nøgleord tidligere) og respekt, at vi sammen er nysgerrige og undersøgende på børnenes intentioner og handlinger og at personalet møder ALLE børn med omsorg (se nøgleord).

Inklusion og fællesskab – børne- og ungefællesskaber til alle

Alle børn og unge skal opleve at være en del af et socialt fællesskab. Børn og unge med særlige behov skal inkluderes i fællesskabet med udgangspunkt i deres behov og muligheder. Personalets respekt for børnene og de unges egne kulturfællesskaber er central.

Det betyder, at de enkelte matrikler;

- forstår fællesskabers betydning og i praksis kan opsætte rum og mulighed for både differentierede fællesskaber, aktivitetsfællesskaber, legefællesskaber og relationsbårne fællesskaber. Det medtænkes i ugeplanlægningen hvor personalet har fokus på hvad der rører sig i børnegruppen og hvilke børn/grupper af børn, der har behov for en særlige inkluderende indsats.
- Kan arbejde med differentieret pædagogik og forstår, at al udvikling sker i samspil med andre.
- Forholder sig nysgerrige og undersøgende til børnenes handlinger og reaktioner, og altid søger at finde muligheder sammen med barnet

Sprogindsatsen – muligheder gennem sprog

Alle børn og unge skal have de bedste udviklingsmuligheder for deres sprog.

Fritidsinstitutionen arbejder ud fra en fælles overordnet sprogstrategi som skal sikre børnene de bedste udviklingsmuligheder for deres sprog. Vores holdning til en overordnet sprogstrategi er;

- alle sprog har samme status
- flersprogethed skal ses som en ressource
- sproglig udvikling sker i et socialt samspil (og generelt at al udvikling sker i et samspil med andre)
- det er igennem meningsfulde og motiverende fællesskaber, at Fritidsinstitutionen skal arbejde med sprogudviklende indsatser, hvor børnene udfordres til at bruge deres sprog.
- vi skal forholde os nysgerrige og undersøgende på børns sprog og på deres sproglige udvikling og kompetencer

Den generelle sproglige indsats i FI Rådmand;

- alle personaler følger den overordnede sprogstrategi
- vi arbejder i det daglige med ”De 10 understøttende sprogstrategier” (Samtaler i hverdagen, se bilag)
- vi har i vores samtaler og formidling til børnene opmærksomhed på det semantiske netværk (se bilag)

Den fokuserede sproglige indsats i FI Rådmand;

- er rettet mod børn hvor vi oplever, at den sproglige udvikling har behov for ekstra opmærksomhed.
- Vi bruger børnemøde – skabelonen (se bilag) til at blive klogere på barnets, fællesskabets og kontekstens ressourcer og udfordringer.
- Herefter laves en handleplan (se bilag) med opsatte mål, metoder, ansvar og tegn på mål. Forældre og evt andre relevante samarbejdspartnere inddrages i arbejdet, og der justeres og evalueres efter behov.

Forældresamarbejde – forældrepartnerskab

Forældre og institution skal indgå i et tæt og ligeværdigt samarbejde om det enkelte barns eller unges udvikling og trivsel.

Forældre er en ressource i forhold til samarbejdet om deres børn og skal ses som del af et partnerskab.

Et ligeværdigt forældresamarbejde betyder for os, at vi har forældrene med i samarbejdet omkring deres barn, og at vi søger at anerkende og møde forældrene hvor de er, med rummelighed og professionalisme. Forældrenes holdninger, værdier og trosretninger er lige så meget værd som vores egne, også selvom vi ikke altid er enige. Samtidig vil vi være tydelige omkring vores værdier, forventninger og kompetencer og turde være åbne og ærlige. Vi er bevidste om, at vi befinder os i et magtforhold, og bestræber os på, at ligeværdigheden i dette forhold forvaltes professionelt, etisk og ansvarligt, hvor der ikke træffes beslutninger uden at forældrene høres.

Det betyder, at de enkelte matrikler;

- sørger for, at der dagligt, ugentligt eller månedligt er mulighed for *Forældre Kaffe*. Her opstår mulighed for at komme i dialog med forældrene. Forældrene imellem får også mulighed for at tale om løst eller fast.
- fortæller forældrene en god historie/oplevelse om deres barn
- inddrager forældrene i deres barns liv på fritidshjemmet fx gennem dokumentation af hverdagen, via kbh barn, sociale forældrearrangementer, forældrerådsmøder og forældremøder
- tilbyder de nye 0.klassesforældre en trivselssamtale
- inddrager forældrene, og forventer det samme af dem, når der rører sig noget særligt i barnets liv, trivsel eller udvikling

Sammenhæng – også i overgange

Alle børn og unge skal opleve en helhed i deres liv. Ved overgangen fra et tilbud til et andet, skal barnet/den unge og deres forældre opleve, at der samarbejdes om at skabe en tryk og god overgang.

Under udarbejdelse.

Stærkt samarbejde (Uddrag af ”Mål for Stærkt Samarbejde – mellem skoler, institutioner og klubber” Københavns Kommunes Børn -og ungeforvaltning). Du kan læse mere i folderen.

”I Stærkt samarbejde samarbejder skoler og institutioner om at skabe helhed og sammenhæng mellem kommunens forskellige tilbud. Målene for det forpligtende samarbejde i Stærkt samarbejde omhandler:

- Børn og unges kulturfællesskaber i centrum*

- Udsatte børn og unge
- Overgange
- Fælles fokus og fælles sprog
- Ledelsesmæssig forankring af samarbejdet
- Forvaltningens implementeringsindsatser

Der udarbejdes en lokal samarbejdsaftale mellem skoler og institutioner i et skoledistrikt. Det vil sige, at de i fællesskab udfærdiger de strategiske målsætninger og planlægger udmøntningen af dem. Formålet med samarbejdsaftalen er at beskrive den overordnede strategiske retning, man lokalt vælger, at samarbejdet skal tage med udgangspunkt i målene for Stærkt samarbejde og de behov og udfordringer, der er i pågældende distrikt. På baggrund af de opstillede strategiske mål udfærdiges der mere konkrete delmål for, hvilke aktiviteter og tiltag der skal sættes i gang for at leve op til de strategiske mål for samarbejdet.”

Det betyder at FI;

- Fra BH-FI – film, folder, klyngen, overlevering i kbh barn, overleveringsmøde særligt, pædagoger på besøg i bh?,
- Fra FI –FI. Er der en særlig grund/viden til overflytning? Hvis ja, undersøg om der skal indhentes mere viden fra anden FI/skole/SOF/BUF el.lign. Velkomst samtale med forældre, navneskilt på garderobe mv.
- Mellem Skole/FI - mellem ledelsen, mellem teamkoordinator/afd.leder, mellem lærere og pædagoger i klasser, i særlig pulje, i frikvarteret
- FI-Klub. Overleveringsmøde inden maj på samtlige børn. Husk samtykke

Krav om refleksion og metodisk systematik i den pædagogiske praksis

Alle institutioner skal vælge en konkret metode, således at der – på mangfoldige måder – arbejdes systematisk og reflekteret. Institutionerne skal skabe rum for refleksion over det pædagogiske arbejde og kunne indgå i en dialog omkring deres pædagogiske praksis. I valg af metode skal der tages afsæt i den enkelte institutions børne- og unge- gruppe og øvrige lokale forhold.

Det betyder for FI Rådmand at;

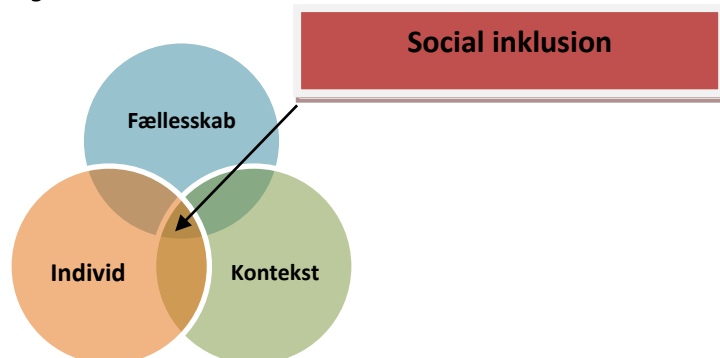
- der ugentligt afholdes *husmøde* (hver enkelt matrikel) ud fra en dagsorden, der lægger op til refleksion og dialog omkring de pædagogiske planlagte aktiviteter, om den daglige struktur/organisering, om børn i fokus og pædagogiske temaer/dilemmaer.
- der efter behov afholdes *fællesmøde* for den samlede fritidsinstitution. Her bringes overordnet pædagogiske linjer eller beslutninger i spil og der arbejdes med den fælles faglige forståelse som skal skabe kvalitet, udvikling og høj faglighed i hele personalegruppen. Det er også her vi samlet evaluerer på pædagogiske begivenheder i institutionen.
- Der ugentlig afholdes *koordinerende møde* mellem teamkoordinatorer og pædagogisk leder. Der koordineres her overordnet organisatoriske og pædagogiske strategier og indsatser.

- Der to gange årligt afholdes pædagogiske dage hvor den samlede personalegruppe arbejder med forskellige pædagogiske processer, faglige forløb, arbejdsmiljø, organisering og struktur og meget andet.
- de enkelte matrikler tager udgangspunkt i *Børnemøde – skabelonen* når vi ønsker at være nysgerrige på et barn/gruppens position, udvikling og/eller trivsel på fritidshjemmet. *Børnemøde – skabelonen* tager udgangspunkt i en inkluderende praksis hvor social inklusion opnås når der arbejdes med de tre områder *individ, fællesskab og kontekst*. Der tages både udgangspunkt i ressourcer og udfordringer.
- De enkelte matrikler bruger materialet *Når du er bekymret for et barn*
- De enkelte matrikler bruger *Handleplanen – skabelon* hvis det findes nødvendigt at lave en særlig pædagogisk indsats for et barn eller en gruppe. *Handleplanen* tager udgangspunkt i mål for *individ, fællesskab og kontekst, metoder, ansvarlige samt tegn på mål*. *Handleplanen* laves på baggrund af et børnemøde over *Børnemøde – skabelonen*.
- Der arbejdes med SMTTE modellen i alle huse. Den anvendes ved eksempelvis pædagogiske projekter/forløb/ indsatser
- Udover det er der metodefrihed på de enkelte matrikler i forhold til metoderne; Aktionslæring, 4d modellen og andet (se bilag for metoder)
- Der bruges "*Observationsskema for nye børn*" /trivselsark eller lignende (se bilag) i forbindelse med klassedannelse i juni og trivselssamtaler i efteråret.

Bilag I:

Børnemøder i Fritidsinstitutionen ved Rådmandsgade Skole

Denne metode tager udgangspunkt i en inkluderende praksis hvor social inklusion opnås når der arbejdes med de tre områder; *individ, fællesskab og kontekst*.

Individ – barnets selv
Hvad er barnets ressourcer? – <i>Hvornår kommer barnets ressourcer særligt til udtryk?</i>
Hvilke udfordringer er barnet i og hvilke pædagogiske dilemmaer skabes der? – <i>Følger han/hun jævnaldrene i rutiner, aktiviteter og deltager han/hun i aktivt i aktiviteter og fællesskaber?</i>
Fællesskaber – børnegruppen i huset/klassen/legefællesskaber/aktivitetsfællesskaber
Hvad er fællesskabernes ressourcer? - <i>Hvornår opleves fællesskabet som særligt inkluderende?</i>
Hvilke udfordringer er gruppen i og hvilke pædagogiske dilemmaer skabes der? – <i>Hvornår opleves fællesskabet ikke som særligt inkluderende?</i>
Kontekst – pædagogikken/den fysiske indretning
Hvad er kontekstens ressourcer? – <i>Hvilke pædagogiske tiltag lykkes I særligt godt med?</i>
Hvad er kontekstens udfordringer og hvilke pædagogiske dilemmaer skabes der? – <i>Hvilke områder ønskes udviklet?</i>
Allerede iværksatte tiltag
Hvilke tiltag har været afprøvet? – <i>Hvordan har I arbejdet pædagogisk med individet, fællesskabet og konteksten?</i>
Hvad er den særlige pædagogiske opgave (i gruppen/huset) som I har behov for hjælp til? (Udfyld handleplan)
Barnets navn Fritidshjem/klasse

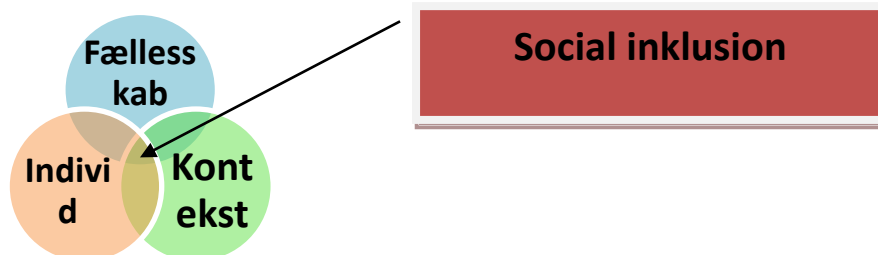
Relevante områder medtænkes fx motorik, sociale relationer, sproglige udvikling, generelle sindsstemning, forældresamarbejde

©NannaHilton

Bilag 2:

Handleplan ©NannaHilton

Handleplanen tager udgangspunkt i den inkluderende praksis hvor social inklusion opnås når der arbejdes med tre områder individ, fællesskaber og kontekst.

Den særlige pædagogiske indsats: _____

	Mål	Metode	Ansvarlige	Tegn
Individ – udgangspunktet er det enkelte barn				

	Mål	Metode	Ansvarlige	Tegn
Fællesskab-udgangspunktet er de fællesskaber barnet bevæger sig i				

	Mål	Metode	Ansvarlige	Tegn
Kontekst – udgangspunktet er pædagogikken og den fysiske indretning				

Evaluering/dato:

Ny handleplan:

Udfyldt af: _____ (Matrikel, dato)

Bilag 3:

Understøttende sprogstrategier i visuel tekst og almindelig tekst

Bilag 4: STÆRKT SAMARBEJDE:

De overordnede formål og retningslinjer er udstukket fra Børn -og Ungeforvaltningen.

Skoleleder fra Rådmandsgade Skole og FI Rådmands pædagogiske leder skal udarbejde samarbejdskontrakt og fælles mål for stærkt samarbejde.

Lærere og pædagoger skal i samarbejde sikre børnenes faglige og sociale udvikling, trivsel og læring. Det er med det formål, at lærere og pædagoger samarbejder i Stærkt Samarbejde.

Rådmandsgade Skole og FI Rådmand laver Stærkt Samarbejde i 0.-3.klasse. I det følgende kan du orientere dig mere om hvordan det lokalt er forankret i vores hverdag.

Hvis du oplever uoverensstemmelser i samarbejdet skal du;

1. forsøge at gå i dialog med din samarbejdspartner
2. Italesætte problematikken på et teammøde
3. Hvis der fortsat er uoverensstemmelser, kan du henvende dig til Thomas Kristiansen (TOK – afdelingsleder på RMG eller Nanna for sparring og vejledning. Vi vil vurdere situationen herfra.

HUSK; Den enkeltfaktor, der har størst betydning for et barns trivsel, udvikling og læring er en god, sund og tillidsfuld relation mellem barn-voksen.

Du kan læse mere om ICDP på <http://danskcenterfor-icdp.dk/icdp-hvad-er-det/>

Stærkt samarbejde besluttet for 2019/2020:

0.kl. får 120 timers stærkt samarbejde på et skoleår. Mandag - fredag i den sidste lektion (45 minutter).

0.klasserne får yderligere projektpædagog Anders i 80 timer pr. skoleår.

0.klasserne får ligeledes 10 timer til GO' morgen tjans fra uge 33-37 (0,5 time pr. dag).

0.klasserne får ligeledes mulighed for 4 turdage

0.klasserne får 15 timer til revy (pr. klasse)

0.klassernes første skoledag er stærk samarbejdspartner med hele dagen.

1.-2.klasse får 120 timers stærkt samarbejde på et skoleår. Mandag - fredag i den sidste lektion.

1.-2.kl. får ligeledes mulighed for to turdage på et skoleår.

1.klasserne får udover stærk samarbejdspartner pædagogstuderende fra 2. og 3. praktik, der har valgt specialiseringen skole/fritid. Deres timer i klasserne planlægges når skemaer

er lavet og i samarbejde med Thomas RUM (praktikansvarlig), de studerende selv samt lærerne på årgangen.

Der lægges timer til pædagogisk frikvarter tirsdag-fredag i det store frikvarter af pædagogisk personale samt pædagogstuderende og PAU – elever (ca. 10 pers). Husk aftaler om indeordning ved regn/torden. Gårdvagtsteam plus THOMAS fra RUM

Der lægges timer i særlig pulje ca. 80 timer til særlige indsatser. Det aftales med TOK og Nanna hvor mange timer og hvilken indsats, der skal lægges. Der skal forventningsafstemmes med de relevante medarbejdere inden opstart. Særlig pulje kan anvendes på forskellig vis, men som udgangspunkt når det opleves at en elev eller en gruppe af børn, har behov for noget ekstra for en periode.

Opstartsmøde for årgangene.

Årsplanlægning

Andre planlægningsmøder løbende over året – minimum to fastlagte teammøder (efterår og Januar 2020) med deltagelse af Thomas TOK og/eller Nanna.

Oversigt 2019/2020

0.årgang	1.årgang	2.årgang
0.A: Meryem SAM	1.a Dina SAM	2.a Lorren SAM
0.B: Arne DGG	1.b Shabnam DGG	2.b Mathias DGG
0.C: Theis RAB	1.c Camilla RAB	2.c Jong RUM
0.D: Thomas RUM	1.d Mette RUM	2.d Clavs RAB
Projektpædagog Anders RAB	+ studerende (3 personer) DGG,RAB, RUM Thomas RUM er praktikansvarlig	
120 timer pr. klasse 20 timers projekt pr. klasse 15 timer revy pr. klasse 4 turdage pr. klasse	120 timer pr. klasse 2 turdage pr. klasse	120 timer pr. klasser 2 turdage pr. klasse

Særlig pulje 80 timer pr skoleår

Dækkes af teamkoordinatorer eller pædagoger med mindre andet giver mening

Til skoleåret 2020/2021 evalueres dette års Stærkt samarbejdsaftale og der vurderes om der skal foretages ændringer.

August 2019.

Bilag 5:

Når du er bekymret for et barn

Bilag 6:

Husmøde - skabelon

Husmøde dato: d.		Tilstede: husk referent		
Ugeplanlægningen - ugen, der gik (Hvad oplevede du i sidste uge som er interessant for den kommende uge)				
Børn fokus - fra sidste uge, nyt i sager, opfølgning på aftaler, aktivitet og forløb				
Studerendes punkt		Hvor er du lige nu? Hvordan gik det i sidste uge? Hvad vil du have fokus på i denne uge?		
Praktiske opgaver (formiddagstid)				
Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Aftaler Husmøde/fællesmø de	Aftaler	Aftaler Teammøde kl.10	Aftaler	Aftaler
Vedr skolen:	Vedr. Skolen: Sprog	Vedr. Skolen	Vedr. Skolen	Vedr. Skolen
Ved vejen	Ved vejen	Ved vejen	Ved vejen	Ved vejen
Aktivitet	Aktivitet	Aktivitet	Aktivitet	Aktivitet
X'er	X'er	X'er	X'er	X'er
Frugt	Frugt	Frugt	Frugt	Frugt
	Frokost	Frokost	Frokost	Frokost
Info, Husketing og hvad gør vi med...? Pædagogisk diskussion og refleksion				
Eventuelt, ønsker om fri/ferie m.v.				
Punkter til næste dagsorden				
Beskeder til gårdmanden				

Husmøde dato: d.

Tilstede: husk referent

Beskeder/spørgsmål til Brian

Bilag 7:

Observationsskema nye børn (majbørn)

”Dagtilbud skal fremme børns læring og udvikling af kompetencer gennem oplevelser, leg og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter, der giver børn mulighed for fordybelse, udforskning og erfaring.” (Dagtilbudslovens §7, stk.3)

Forskning peger entydigt på at følgende faktorer har størst betydning for børns sociale og faglige læring (Nordahl 2011):

- Normer og regler, som anvendes og håndhæves af pædagogen
- Et støttende og positivt forhold mellem barn og pædagog
- De sociale relationer, der eksisterer mellem børnene, og den sociale position, det enkelte barn har i fællesskabet.
- Pædagogens struktur og tydelighed i al pædagogisk praksis
- Pædagogens forventninger til læring og adfærd hos børnene

Observationsskemaets formål:

Observationspunkterne skal være med til at give et billede af det enkelte barns udvikling (hvad mestrer barnet, hvad øver det sig på og hvad skal det have hjælp til), så personalet ved klassesamlinger/ overlevering til skolen (0.klasserne)/ trivselssamtaler/andet kan sammensætte grupper/beskrive de enkelte børn udfra ens/fælles observationspunkter.

Barnets navn:	_____	Matriklens navn:	_____
Observationspunkt	Barnet mestrer det	Barnet øver sig	Barnet skal hjælpes igang
Kan modtage kollektive beskeder (barnet lytter, forstår og udfører)			
Kan forstå og kan følge gængse regler og rammer i institutionen			
Deltager motiveret og relevant i voksenstyrede aktiviteter			
Relation til voksne (er opsøgende efter behov, kan danne relationer til de voksne, har lyst til samtale og interaktion med de voksne)			
Relation til børn (kan opsøge og finde legekammerater, forståelse for andres perspektiver, indlevelse i andres følelser, tanker og behov)			
Kan tage initiativ til og deltage i samtaler, leg og forskellige aktiviteter			
Sprog/sprogforståelse/ordforråd/ Begrebsforståelse. Skriv gerne tal fra børnehavernes 5 –års sprogvurderinger			
Opmærksomhed omkring egne ting fx madpakke, taske, tøj, toiletbesøg			
Finmotorik (fx interesse for at tegne, skrive, klippe, klistre, bogstaver, tal m.v)			
Grovmotorik (koordinationsevne, kontrol over krop, kropslig uro mv.)			
Opmærksomhed ved tur fx på trafikken, på gåmakker m.v)			

Øvrige kommentarer:

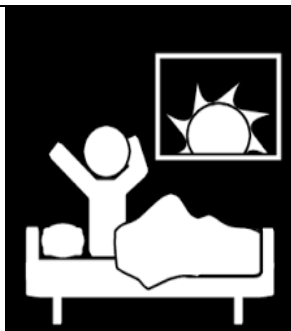
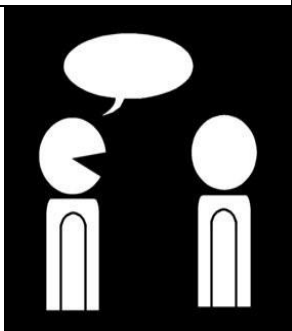

Udfyldt af:

Dato:

Bilag 8:

Trivselsark til anvendelse ved 0.klasses trivselsamtaler (2019). Inden anvendelse i 2020 skal arket evalueres og rettes til.

Fritidshjemmet			
			
Er du glad for at gå på fritidshjem?	Er der noget at lave?	Hvad synes du om tilbuddene på fritidshjemmet?	Hvor meget bestemmer du på fritidshjemmet?
			

Hjemme			
			
Er du træt om morgen?	Taler I om fritidshjemmet derhjemme?	Er du træt om eftermiddagen på fritidshjemmet?	Hvor tit spiser du kage og slik?
			

Om dig selv			
			

Er du god til at få ideer?	Er du god til at lytte til andre?	Tør du sige din mening?	Kan du vente til det bliver din tur?

Forhold til andre			
Har du nogen gode venner på fritidshjemmet?	Kan du selv løse små problemer?	Driller du nogen på fritidshjemmet?	Bliver du selv drillet på fritidshjemmet?

Samarbejde/selvstændighed			
Er du god til at samarbejde med andre?	Hvor meget bestemmer du når du leger med andre?	Lader du mest de andre bestemme?	Hjælper du andre?

Interesser			
			
Kan du li' at synge?	Kan du li' at bevæge dig?	Kan du li' at være kreativ?	Kan du li' at lave teater?
			

Copyright Elisa Jensen

FEM FASER

1. Formulering af en forundring

2. Iværksættelse af aktioner

3. Iagttagelse af aktioner

4. Den reflekterende samtale

5. Systematisering af erfaring

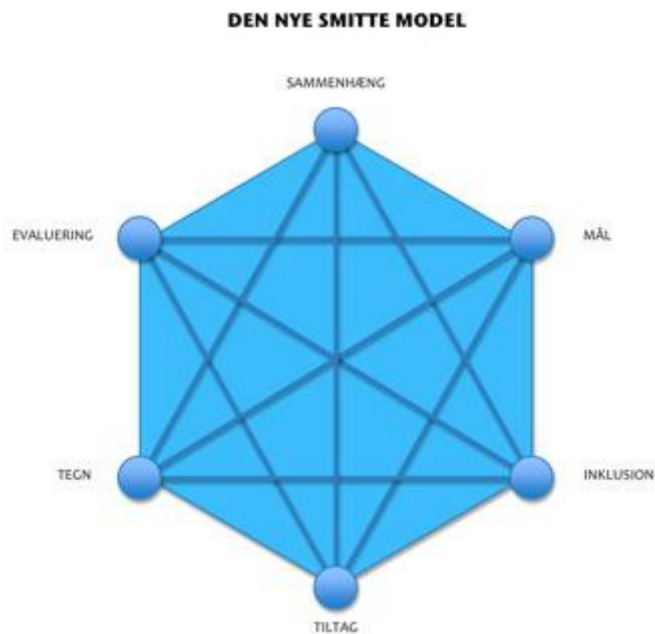

Sådan gør man:

Aktionslæring handler om at udvikle pædagogisk praksis ved at fokusere på, eksperimentere med, observere og reflektere over konkrete situationer i hverdagen. Metoden består af fem faser:

- 1. Forundring** Forundringen skal hjælpe til at fokusere på noget bestemt i en pædagogisk praksis, hvor der sker mange ting samtidig. På baggrund af forundringen formuleres et spørgsmål, som handler om, hvad man gerne vil blive klogere på.
- 2. Aktion** Med udgangspunkt i forundringen igangsættes i praksis små, konkrete eksperimenter (aktioner), som ikke tidligere har været iværksat eller er blevet undersøgt nærmere. Man skal altså gøre noget, man ikke tidligere har prøvet. Aktionerne skal ikke være store og forkromede, men skal kunne iværksættes nemt og med kort frist.
- 3. Iagttagelse** De iværksatte aktioner iagttages, og der vedtages bestemte observationspunkter. Iagttagelserne kan registreres i en logbog, men det er også en mulighed at tage billeder, video eller optage lyd eller interview. På den måde bliver det nemmere at viderebringe iagttagelserne til kollegerne.
- 4. Den reflekterende samtale** En struktureret samtale, hvor pædagogerne med hjælp fra en konsulent i fællesskab analyserer og reflekterer over den gennemførte aktion og den valgte forundring. Det drøftes, på hvilken måde aktionen og iagttagelserne bidrager til at blive klogere på forundringen. Målet er, at der deles erfaringer, at man bliver bevidst om egen viden og ikke mindst at udtænke nye handlemuligheder for praksis.
- 5. Bearbejdning og videndeling** Undervejs og efter aktionslæringsforløbet bearbejder pædagogerne og konsulenten processen ved en enten skriftlig eller mundtlig evaluering. Det kan for eksempel udmunde i konkrete 'opskrifter' på 'den gode praksis', små notater med de vigtigste læringsgevinster, oplæg på personalemøder eller refleksioner over egen læring.

Bilag 10: SMITTE model

DEN NYE SMITTE-MODEL

Den nye SMITTE-model er en videreudvikling af SMTTE-modellen, som anvendes af mange institutioner som et funktionelt refleksionsredskab. I den nye SMITTE-model har I'et en central rolle i tilknytning til planlægning, gennemførelse og evaluering af pædagogiske indsatser, da I'et står for inklusion og repræsenterer overvejelser om, hvordan institutionen kan skabe inkluderende læringsmiljøer. Den nye SMITTE-model har seks faser, som institutionerne kan anvende i forbindelse med iværksættelse af udviklingsfremmende pædagogisk indsats. (Schultz og Pedersen 2010:87-88)

SAMMENHÆNG

På hvilken baggrund og ud fra hvilke forudsætninger iværksættes indsatsen?

Hvorfor iværksættes indsatsen?

Hvilken forhistorie er forbundet med indsatsen?

MÅL

Hvad vil vi gerne opnå?

Er målet Specifikt, Målbart, Attraktivt, Realistisk og Tidsbestemt?

INKLUSION

Hvordan bidrager indsatsen til udsatte børns sociale kapital fremmes?

Hvordan sikres, at arbejdet med social inklusion bliver en del af den konkrete indsats?

Hvordan sikres ressourcefokusering og en anerkendende tilgang?

Hvordan sikres et fokus på de sociale relationer og på læringen gennem fællesskabet?

Hvilke redskaber skal inddrages og hvorfor?

TILTAG

Hvilke konkrete handlinger skal kendetegne indsatsen?

Indeholder handleplanen en beskrivelse af, hvilke specifikke handlinger der er forbundet med indsatsen, hvem der udfører handlingerne, og hvornår handlingerne udføres?

Hvordan understøtter institutions rammer og personalets kompetencer tiltaget?

TEGN

Hvordan kan vi se, at vi er på vej mod målet?

Hvilke tegn, som kan ses, høres eller fornemmes, indikerer at barnet på baggrund af indsatsen er på vej mod det ønskede mål?

Hvordan afstemmes indsatsen i forhold til tegn?

EVALUERING

Hvordan vil vi evaluere, har vi nået målene og hvad gør vi fremover?

Hvilket evalueringsredskab fx interview, observation, logbog eller fotoplancher skal anvendes?

Bilag I I: 4d model (©NannaHilton) – med udgangspunkt i Appreciative Inquiry (AI). Kan bruges til børnemøder.

Opdagelsesfasen:

Beskriv en succesoplevelse ('den gode historie') du selv, en af dine kolleger eller andre børn har haft med barnet.

- hvad var det, der gjorde det til en succesoplevelse?
- hvad gjorde du/den voksne/ de andre børn?
- hvad gjorde netop denne oplevelse til noget helt særligt?

Drømmefasen:

Med udgangspunkt i den gode historie, skal du forestille dig og drømme om

- hvor barnet er om **2 år**? Det kan være socialt, fysisk, psykisk, kognitivt osv– det må gerne være store drømme, der kan virke uopnåelige.
- Hvor er barnet om 3 – 6 måneder?
- Hvilke historier kunne du tænke dig at fortælle om barnet – om 2 år og om 3-6 måneder?

Designfasen – udfordrende udsagn:

Målet for designfasen er at udarbejde konkrete udsagn om hvordan barnets videre udvikling og fremtid tager sig ud, når drømme og visioner er realiseret.

I denne fase samler vi alle udsagn i et relevant antal temaer – udsagnene skal udtrykke reelle muligheder for nye handlinger og ændret adfærd.

- hvilke temaer kan udsagnene samles i?

Realiseringsfasen:

I denne fase konkretiseres temaerne i mål, handleplaner og ansvarsområder. Hvordan realiseres drømme, visioner og udsagn i hverdagen?

- hvad skal der ske? (I løbet af de næste par måneder vil vi....)
- Hvem er ansvarsperson?
- Andet?

Et særligt element i realiseringsfasen er også at skabe indsigt i de lærerprocesser som selve AI – processen har sat i gang.

Derfor afslutter vi mødet med en runde:

- Hvad var jeg mest optaget af?
- Hvad overraskede mig mest?
- Hvad skabte mening for mig?

ⁱ Fra Bent Madsens "Socialpædagogik – integration og inklusion i det moderne samfund."

ⁱⁱ Hele teksten er inspireret af "Socialpædagogik – integration og inklusion i det moderne samfund" af Bent Madsen samt af Janne Hedegaard Hansens tekst "Individ og fællesskab – om inklusion og eksklusion." fra bogen "Samfundet i pædagogisk arbejde – et sociologisk perspektiv" redigeret af Carsten Schou og Carsten Pedersen.

ⁱⁱⁱ Bent Madsen, "Socialpædagogik – integration og inklusion i det moderne samfund", s. 231